

Tilsvar til Tore Solheim:

Solheim mener at ingen kan bli overbevist av Torgersen-saken

Rettsodontolog Tore Solheim sier i sin siste kommentar om Torgersen-saken at den gjennom mange år har vært brukt i odontologiundervisningen, men at ingen kan «bli overbevist av den; den skal mer tjene som et eksempel som kan vise de metoder vi har til disposisjon». Første del av utsagnet kan vi selvsagt slutte oss til. Men vi har da virkelig fått en forståelse, både fra foredrag og høringer, av at iallfall Solheim er overbevist om Torgersens skyld i drapet på den unge kvinnen i 1957.

Ellers er Solheims innlegg gjennomsyret av løse og udokumenterte påstander. Han hevder for eksempel at han siden 1973 har «undersøkt og beskrevet ca. 1 tannspor hvert år og de fleste i hud». Hva betyr egentlig dette? Og videre at ingen som har undersøkt bittmerket i den dreptes bryst senere har «gått bort fra sin mening». Oppfattet han ikke at det var nettopp det den britiske rettsodontologen Whittaker gjorde under den åpne høringen av saken i 2006? Det er dessuten ganske utrolig at han kan hevde at «Det er feil at jeg ser bort fra forskningsresultatene fra Buffalo». Det er jo nettopp det han gjør, og som han har erklært i full offentlighet, senest i et åpent møte ved Det juridiske fakultet i juni 2014.

Like uforståelig er det når Solheim hevder at dommen fra 1958 ikke bygget på 100 prosent identitet mellom bittsporet og Torgersens tenner. Hva skulle juryen tro når de fikk høre fra de odontologisk sakkyndige at: «Det er Torgersens tenner som har avsatt bittet. Vi er overbevist». Og Solheim har jo gått enda videre ved å hevde at når alle detaljer i bittsporet vurderes sammen, gir de et bilde som med tilnærmet

samme sikkerhet som DNA-match identifiserer Torgersen som biteren. Hvorfor kommenterer ikke Solheim dette høyst uvitenskapelige utsagnet? Og hvorfor kommenterer han ikke hvorfor han henvendte seg til to amerikanske rettsodontologer som David Senn hadde kontaktet for kvalitetssikring av sine observasjoner av bittsporet i kvinnens bryst? De to var ikke kjent med Senns konklusjon, men Solheim skrev til dem at ingen «ærlig» rettsodontolog kunne komme til at Torgersen måtte utelukkes som biter. Ser ikke Solheim at dette var en uetisk påvirkning? Er dette sannhetssøkende? Kunne vi få konkrete svar på disses to sentrale ankepunkt som vi har rettet mot Solheim istedenfor å bli servert en rekke løse påstander?

Solheim reiser spørsmålet: «Er det derfor mer sannsynlig at en rett i dag kan sikkert finne ut hva som virkelig skjedde?» Han har misforstått totalt hvis han tror dette er vår målsetting. Vi arbeider for rettsikkerheten fordi vi mener å ha dokumentert at Torgersen ble dømt på feil premisser. Hvis en ny juridisk behandling av saken gir oss rett i dette, må han frikjennes for sin livstidsdom uavhengig av skyldspørsmålet.

Solheim tror videre at Norge har et bedre rettssystem enn USA. Men amerikanerne har iallfall tatt tak i svakhetene i sitt system. I februar 2009 kom det en kritisk rapport fra *The National Research Council* etter mandat fra kongressen, (2002–334–2138 news@nas.edu). Det blir blant annet anbefalt å ha strenge formelle krav for de sakkyndige i straffesaker, gode protokoller for bevisvurdering, og et etablert vitenskapelig grunnlag for metodene.

Solheim hevder likevel at det er ikke et eneste tilfelle i den senere tid hvor det har foreligget bittspor uten at dette har vært brukt som bevis i det amerikanske rettssystemet. Men han unnlater å nevne hvor ofte slike «bevis» har ført til feilaktige dommer. Som nevnt i vårt tidligere innlegg, viser de amerikanske «*Innocence Projects*» at dette kan være opp til 90 prosent. Slike tragiske feil basert på bittspor, sammen med anbefalingene fra *The National Research Council*, førte til at *The US Department of Justice* og *The National Institute of Standards and Technology* etablerte et panel av 37 eksperter som møttes for første gang i februar 2014. Panelet vil på sikt komme med retningslinjer for rettssakkyndige. «The broad objective is to put the science into forensic science so it can legitimately have its name», påpekte en av paneldeltakerne (Reardon S. *Faulty forensic science under fire*. *Nature* 2014: 13–14). Dessuten anbefales å lese artikkelen av Erica Beecher-Monas med tittelen *The bites: the illusion of science in bite-mark evidence* (*Cardozo Law Review* 2009: 30: 1369–1410). Hun presiserer: «This matters, because the result of admitting flawed testimony is not only an injustice to the individual; it also undermines the legitimacy of the justice system».

Nettopp derfor arbeider vi med Torgersen-saken.

Professor Per Brandtzæg, Avdeling for patologi, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Professor Ståle Eskeland, Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo